

Nr 61.

Ankom till riksdagens kansli den 2 juni 1919 kl. 6 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av § 1 mom. 1, § 6 mom. 1 och § 8 mom. 1 i förordningen den 6 augusti 1894 angående mantalsskrivning m. m. (2:a avd.)

Närvarande: herrar Källman, Röing, Wijk, K. A. Nilson, Antonsson, Bäckström, Forssman, Rosén, Boman, Vennersten, Rune, Olsson i Kullenbergstorp, Neess, Broman, Westrup, Bökelund, Johansson i Kullersta, Olsson i Ramsta och Uddenberg.

Genom proposition, nr 301, av den 11 mars 1919, vilken hänvisats till bevillningsutskottet, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bifogat utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga nedan återgivna förslag till

1) förordning om ändrad lydelse av § 1 mom. 1, § 6 mom. 1 och § 8 mom. 1 i förordningen den 6 augusti 1894 angående mantalsskrivning;

2) förordning om ändrad lydelse av 6 § i förordningen den 28 oktober 1910 angående bevillning av fast egendom samt av inkomst; samt

3) förordning om ändrad lydelse av 3 §, 29 § 1 mom., 32 och 39 §§ samt 49 § 1 mom. i förordningen den 28 oktober 1910 om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering.

Förslag

till

Förordning om ändrad lydelse av § 1 mom. 1, § 6 mom. 1 och § 8 mom. 1 i förordningen den 6 augusti 1894 angående mantalsskrivning.

Häri genom förordnas, att § 1 mom. 1, § 6 mom. 1 och § 8 mom. 1 i förordningen den 6 augusti 1894 angående mantalsskrivning skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 1.

Mom. 1. Mantalsskrivning, därvid varje svensk undersåte utom den, som övergivit riket och bosatt sig å utländsk ort, ävensom utländsk undersåte, som är inom riket bosatt, bör till namn, födelseår och yrke i mantalsslängd, gällande för det nästkommande kalenderåret, uppföras, skall årligen emellan den 15 november och årets slut förrättas särskilt för varje stad, *kommun* å landet eller, där *kommun å landet* tillhör flera fögderier, fögderidel av *sådan kommun* samt i allmänhet försiggå inom mantalsskrivningsdistriktet, dock att, vad landsbygden beträffar, förrättningen, efter därom hos vederbörande häradsskrivare före september månads början av kommun gjord framställning, må kunna hållas å ställe, beläget utom distriktets område.

Utländsk undersåte, tillhörande främmande makts härvarande beskickning, är för sig, sin familj och sin utländska betjäning från mantalsskrivning befriad.

Har Konungen förordnat om ändring i den kommunala indelningen, skall vid den mantalsskrivningsförrättning, som hålles året innan den nya indelningen träder i kraft, mantalsskrivningen ske efter den nya indelningen.

§ 6.

Mom. 1. Före mantalsskrivning å landet bör häradsskrivaren hava enligt bifogade formulär nr 2 upplagt mantalsslängd, upptagande i alfa-

betisk ordning och med utsättande av jordeboksnummer, där sådana finnas, alla hemman och lägenheter, verk och inrättningar inom distriktet ävensom deras ägare och innehavare i enlighet med den vid senaste mantalsskrivning upprättade längd, för så vitt icke dåvarande förhållanden, enligt vad känt är, undergått förändring; börande omedelbart efter varje sålunda upptagen särskild fastighet införas dit hörande torp och andra lägenheter. *Tillhöra delar av samma fastighet olika kommuner, församlingar eller skoldistrikt, varde det i längden angivet.*

Omfattar *mantalsskrivningsdistrikt delar* av härad eller tingslag, böra dessa upptagas i särskilda avdelningar. På motsvarande sätt förhålls, där i mantalsskrivningsdistriktet ingår municipalsamhälle eller köping, som icke bildar egen kommun.

§ 8.

Mom. 1. I enlighet med församlingsboken och efter granskning av de avlämnade uppgifterna samt med ledning jämväl av de upplysningar, som av de vid förrättningen närvarande kunna meddelas, skola i mantalslängden för varje distrikt å landet uppföras, särskilt för en var fastighet eller, *där delar av samma fastighet tillhöra olika kommuner, församlingar eller skoldistrikt, särskilt för en var sådan del*, till namn och födelseår samt yrke eller tjänst alla de personer, vilka böra där mantalsskrivas. Härvid antecknas den förändring i avseende å ägande-, åbo- eller nyttjanderätt till fastigheten, som må hava inträffat. I övrigt iakttages, att för envar, för vilken särskild debetsedel kan antagas bliva utfärdad, utsättes hans bostad samt, vad angår landet och stad, där magistrat ej finnes, jämväl hans postadress; att för varje arbetsgivare, hos vilken i regel under året äro anställda högst sju tjänare eller andra arbetare, i därför avsedda kolumner utsättes antalet sådana arbetare, börande härvid särskilt uppgivas antalet arbetare i varje slag av rörelse eller verksamhet, som av samma arbetsgivare utövas; att varje man och kvinna, som vid början av det år, mantalsskrivningen avser, uppnått femton men icke sextiosex års ålder, upptages särskilt för sig med utsättande av fullständiga förnamn och tillnamn — för gift kvinna, frånskild hustru eller änka utom mannens tillnamn jämväl det tillnamn hon burit såsom ogift —, födelsedag, födelseort och civilstånd; att för varje sålunda upptagen person, som vid senaste mantalsskrivning icke varit mantalsskriven inom distriktet, anteckning göres om närmast föregående mantalsskrivningsort eller, där denna icke är med visshet känd, den församling där personen senast varit kyrkobokförd; att varje man, som vid nämnda tid uppnått sextiosex års ålder, jämväl upptages särskilt för sig med utsättande av hans fullständiga förnamn och

tillnamn; att, därest någon man, vilkens ålder vid slutet av det år, mantalsskrivningen avser, ej understiger tjuguetå år, icke är kyrkoskriven i församlingen, anteckning härom göres i längden; att särskild beteckning (ny) införes för alla män av sistnämnda ålder, vilka vid senaste mantalsskrivningen ej voro mantalsskrivna inom distriktet; att likaledes särskild beteckning (ftg) införes för dem, vilka finnas upptagna å den i § 7 mom. 3 omförmälda, av fattigvårdsstyrelsen uppgjorda förteckning; samt att för dem, vilka ej äro svenska medborgare, antecknas deras nationalitet.

I längden angivas även de personer, vilka befrias från erläggande av mantalspenningar, ävensom de värnpliktiga; varjämte iakttages, att den, som saknar stadig hemvist, efteråt i längden särskilt upptages, på sätt formuläret till mantalslängd utvisar.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1920.

Förslag

till

**Förordning om ändrad lydelse av 6 § i förordningen den 28 oktober 1910
angående bevilning av fast egendom samt av inkomst.**

Häri genom förordnas, att 6 § i förordningen den 28 oktober 1910
angående bevilning av fast egendom samt av inkomst skall erhålla följande
ändrade lydelse:

6 §.

Vid uppskattning — — — — —
för frälseränta.

*Tillhöra delar av samma fastighet olika kommuner, församlingar eller
skoldistrikt, varde särskilt taxeringsvärde åsatt en var av fastighetens delar.*

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1920.

Förslag

till

Förordning om ändrad lydelse av 3 §, 29 § 1 mom., 32 och 39 §§ samt 49 § 1 mom. i förordningen den 28 oktober 1910 om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering.

Härigenom förordnas, att 3 §, 29 § 1 mom., 32 och 39 §§ samt 49 § 1 mom. i förordningen den 28 oktober 1910 om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering skola i nedan angivna delar erhålla följande ändrade lydelse:

3 §.

Deklaration skall avgivas — — — — —

och huru densamma beräknats.

I fråga om rörelse eller yrke, som drivits i två eller flera kommuner eller i samma kommun men inom olika församlingar eller skoldistrikt, skall angivas, huru enligt den uppgiftspliktiges mening inkomsten därav bör med avseende å bevillingstaxeringen fördelas mellan de särskilda förvaltningsområdena.

För inländskt aktiebolag — — — — —

29 §.

1 mom. För varje taxeringsdistrikt — — — — —
— — — — — över taxeringen till inkomstbevilling
samt inkomst- och förmögenhetsskatt (inkomstlängd).

Har Konungen förordnat om ändring i den kommunala indelningen, skola, året innan ändringen träder i kraft, i taxeringsdistrikt eller kommun, som genom ändringen skall delas, upprättas särskilda taxeringslängder för varje därvid uppkommande del samt taxeringen ske med tillämpning av den nya kommunindelningen.

32 §.

Det åligger taxeringsnämnden — — — — —

likasom, därest av inkomst av rörelse eller yrke en del härflutit från municipalsamhället, motsvarande anteckning skall göras i inkomstlängden.

Har rörelse eller yrke, varav inkomsten skall inom en kommun beskattas, bedrivits inom olika församlingar eller skoldistrikt, skall i inkomstlängden angivas, huru stor del av inkomsten härflutit från vardera förvaltningsområdet.

I stad böra — — — — —

39 §.

Skattskyldig, som — — — — — kungörelsen härom erinras.

Finns i stad två eller flera territoriella församlingar, vilka var för sig enligt kyrkostämmas beslut av sina medlemmar uttaga särskilda på bevillningen grundade avgifter, tillkommer sådan församling samma besvär rätt som kommun. Lag samma vare beträffande församling å landet eller skoldistrikt, där församlingens eller skoldistriktets område ej sammanfaller med kommuns område.

Om rätt till besvär — — — — —

49 §.

1 mom. Över prövningsnämnds beslut må besvär anföras av kronans ombud, ävensom i den mån, 39 § stadgar, av vederbörande kommun, församling, skoldistrikt, municipalsamhälle och vägstyrelse.

Skattskyldig, som — — — — —

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1920.

Beträffande vad föredragande departementschefen enligt omförmälda statsrådsprotokoll vid ärendets föredragning anført till motivering för de ovanberörda förslagen, får utskottet hänvisa till propositionen.

Såsom av förevarande proposition framgår, stå de däri upptagna förslagen i närmaste samband med den lagstiftning om kommunala ny-

Utskottet.

bildningar som för innevarande riksdag framlagts genom propositionen nr 310 med förslag till lag om ordning och villkor för ändring i kommunal och ecklesiastik indelning m. m. Genomförandet av denna lagstiftning, i vad den avser lindring i det beroende, vari rikets olika indelningar nu stå till varandra, förutsätter bl. a. de ändringar i mantals-skrivningsförrordningen, bevillningsförrordningen och förrordningen om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering, om vilka nu är fråga.

Riksdagen har numera bifallit den nyssnämnda propositionen nr 310.

Vid den prövning, som med anledning därav utskottet haft att underkasta förevarande förslag, har inom utskottet gjorts gällande, att § 6 mom. 1 mantalsskrivningsförrordningen behövde kompletteras i syfte att vid mantalslängders upprättande jämväl landsfiskalsdistrikt bleve upptagna i särskilda avdelningar.

Enligt numera gällande bestämmelser i uppbördsreglementet åligger det länsstyrelserna att upprätta restlängder i fråga om oguldna kronoutskylder. Detta arbete skulle, efter vad som framhållits, väsentligt underlättas, om i sådana fall, där en kommun tillhörde olika landsfiskalsdistrikt, varje sådant distrikt finge sin särskilda avdelning i mantalslängden och i följd härav även i uppbördsboken.

Utskottet har från statistiska centralbyrån erhållit följande uppgift å kommuner, som för närvarande äro delade på olika landsfiskalsdistrikt utan att tillika vara delade på olika härad eller tingslag:

»*Stockholms län.* Värmdö är delat på Värmdö och Gustavsbergs distrikt.

Blekinge län. Augerum är delat på Lyckeby och Augerums distrikt.

Värmlands län. Sunne är delat på Värmlands Sunne och Rottna distrikt, Lysvik är delat på Värmlands Sunne och Rottna distrikt.

Kopparbergs län. Stora Tuna är delat på Ovanbro och Utombro distrikt. Mora är delat på Våmhus och Mora distrikt.

Västerbottens län. Umeå landskommun är delad på Umeå och Holmsunds distrikt. Skellefteå landskommun är delad på södra och norra distriktet. Lycksele är delat på norra och södra distriktet. Vilhelmina är delat på Dikanäs och Vilhelmina distrikt.

Norrbottnens län. Piteå landskommun är delad på södra och norra distriktet. Överluleå är delat på Edefors och Överluleå distrikt. Gällivare är delat på Hakkas och Gällivare distrikt. Jukkasjärvi är delat på Vittangi och Kiruna distrikt.»

Då det synes tydligt, att den ifrågasatta anordningen kan medföra vissa praktiska fördelar i angivna hänseendet, samt någon olägenhet

eller något nämnvärt besvär ej därav lärer förorsakas, har utskottet ansett sig böra föreslå ett tillägg i § 6 mom. 1 i oförmälda syfte.

Vidare har utskottet funnit, att det skulle tjäna till bättre överskådlighet, om de många olika punkterna i § 8 mom. 1 mantalsskrivningsförordningen genom numrering göras mera var för sig framträdande.

Beträffande 32 § taxeringsförordningen har utskottet ansett den ifrågasatta uppdelningen av inkomst av rörelse eller yrke onödig, där kommun visserligen är delad i flera församlingar, men dessa, såsom flerstädes är fallet, ändock hava gemensamhet i fråga om utgifter för sina ändamål. Utskottet har därför ansett en begränsning av oförmälda föreskrift lämplig.

I övrigt har utskottet icke funnit något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag.

Emellertid vill utskottet erinra, att utskottet i sitt betänkande nr 60 i anledning av propositionen nr 259 tillstyrkt bland annat viss ändring i 3 § taxeringsförordningen, ävensom att utskottet framdeles möjligen kommer att tillstyrka en ytterligare, av Kungl. Maj:ts förslag om inrättande av en statsverkets kapitalökningsfond föranledd ändring i 32 §. För den händelse riksdagen skulle bifalla såväl berörda ändringsförslag eller ettdera av dem som vad utskottet i förevarande betänkande hemställer rörande samma paragrafer, förutsätter utskottet, att besluten härom varda av riksdagen anmälda i en och samma skrivelse till Kungl. Maj:t.

Utskottet får alltså hemställa,

1) att riksdagen, med förklarande att Kungl. Maj:ts förevarande förslag till förordning om ändrad lydelse av § 1 mom. 1, § 6 mom. 1 och § 8 mom. 1 i förordningen den 6 augusti 1894 angående mantalsskrivning icke kunnat oförändrat antagas, måtte för sin del antaga samma förslag med den avvikelse, att § 6 mom. 1 och § 8 mom. 1 skola erhålla följande avfattning:

§ 6.

Mom. 1. Före mantalsskrivning å landet — —
— — — i längden angivet.

Omfattar *mantalsskrivningsdistrikt delar* av härad, *tingslag eller landsfiskalsdistrikt*, böra dessa upptagas i särskilda avdelningar. På motsvarande sätt förhållas, där i mantalsskrivningsdistriktet ingår municipalsamhälle eller köping, som icke bildar egen kommun.

§ 8.

Mom. 1. I enlighet med församlingsboken och efter granskning av de avlämnade uppgifterna samt med ledning jämväl av de upplysningar, som av de vid förrättningen närvarande kunna meddelas, skola i mantalslängden för varje distrikt å landet uppföras, särskilt för en var fastighet *eller, där delar av samma fastighet tillhöra olika kommuner, församlingar eller skoldistrikt, särskilt för en var sådan del*, till namn och födelseår samt yrke eller tjänst alla de personer, vilka böra där mantalsskrivas.

Härvid antecknas den förändring i avseende å ägande-, åbo- eller nyttjanderätt till fastigheten, som må hava inträffat.

I övrigt iakttages:

1:o) att för envar, för vilken särskild debetsedel kan antagas bliva utfärdad, utsättes hans bostad samt, vad angår landet och stad, där magistrat ej finnes, jämväl hans postadress;

2:o) att för varje arbetsgivare, hos vilken i regel under året äro anställda högst sju tjänare eller andra arbetare, i därför avsedda kolumner utsättes antalet sådana arbetare, börande härvid särskilt uppgivas antalet arbetare i varje slag av rörelse eller verksamhet, som av samma arbetsgivare ntövas;

3:o) att varje man och kvinna, som vid början av det år, mantalsskrivningen avser, uppnått femton men icke sextiosex års ålder, upptages särskilt för sig med utsättande av fullständiga förnamn och tillnamn — för gift kvinna, frånskild hustru eller änka utom mannens tillnamn jämväl det tillnamn hon burit såsom ogift — födelsedag, födelseort och civilstånd;

4:o) att för varje sålunda upptagen person, som vid senaste mantalsskrivning icke varit mantalsskriven

inom distriktet, anteckning göres om närmast föregående mantalskrivningsort eller, där denna icke är med visshet känd, den församling där personen senast varit kyrkobokförd;

5:o) att varje man, som vid nämnda tid uppnått sextiosex års ålder, jämväl upptages särskilt för sig med utsättande av hans fullständiga förnamn och tillnamn;

6:o) att, därest någon man, vilkens ålder vid slutet av det år, mantalsskrivningen avser, ej understiger tjuguetta år, icke är kyrkoskriven i församlingen, anteckning härom göres i längden;

7:o) att särskild beteckning (ny) införes för alla män av sistnämnda ålder, vilka vid senaste mantalskrivningen ej voro mantalsskrivna inom distriktet;

8:e) att likaledes särskild beteckning (ftg) införes för dem, vilka finnas upptagna å den i § 7 mom. 3 omförmälda, av fattigvårdsstyrelsen uppgjorda förteckning; samt

9:o) att för dem, vilka ej äro svenska medborgare, antecknas deras nationalitet.

I längden angivas även de personer, vilka befrias från erläggande av mantalspenningar, ävensom de värnpliktiga; varjämte iakttages, att den, som saknar stadig hemvist, efteråt i längden särskilt upptages, på sätt formuläret till mantalslängd utvisar.

2) att riksdagen måtte antaga Kungl. Maj:ts ovan intagna förslag till förordning om ändrad lydelse av 6 § i förordningen den 28 oktober 1910 angående bevillning av fast egendom samt av inkomst; samt

3) att riksdagen måtte antaga de ändringar i 3 §, 29 § 1 mom., 32 och 39 §§ samt 49 § 1 mom. i förordningen den 28 oktober 1910 om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering, vilka innefattas i Kungl. Maj:ts ovan intagna förslag till förordning om ändrad lydelse av samma paragrafer, dock beträffande 32 § med här nedan angiven avvikelse:

32 §.

Det åligger taxeringsnämnden — — — — —

likasom, därest av inkomst av rörelse eller yrke en del härflutit från municipalsamhället, motsvarande anteckning skall göras i inkomstlängden.

Har rörelse eller yrke, varav inkomsten skall inom en kommun beskattas, bedrivits inom olika församlingar, som var för sig hava att bestrida utgifter för kyrkliga eller andra ändamål, eller inom olika skoldistrikt, skall i inkomstlängden angivas, huru stor del av inkomsten härflutit från vardera förvaltningsområdet.

I stad böra — — — — —

Stockholm den 2 juni 1919.

På bevillningsutskottets vägnar:

G. W. KÄLLMAN.